

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Bevarandeplan för Natura 2000-område

Dumme mosse

- Områdeskod
SE0310221

- Bevarandeplanen
reviderad/fastställd
2016-12-12
2005-10-18

- Beteckning
0600-40-0221

Bakgrund

Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut Natura 2000-områden. Genom utpekandet åtar sig länderna att naturmiljöerna och arterna i varje område långsiktigt ska bevaras. Natura 2000-nätverket är viktigt i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I de båda direktiven listas särskilt värdefulla naturmiljöer och arter.

Bevarandeplan

Bevarandeplanen beskriver området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturmiljöer och arter som ska vara i gynnsamt bevarandetillstånd. Även vad som kan påverka Natura 2000-området negativt, behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, liksom uppföljning beskrivs också. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen och kan revideras när ny kunskap tillkommer eller om omständigheterna i eller utanför området ändras.

Lagstiftning

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kapitlet 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Tillstånd krävs inte för de åtgärder som behövs för skötseln av naturmiljöerna i området. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument utan ett underlag för prövningar av eventuella åtgärder i Natura 2000-området.

Kontakt

Vid frågor om Natura 2000 kontakta Länsstyrelsen:

- Telefon växel: 010-22 36 000
- E-post: jonkoping@lansstyrelsen.se

Foto: Dumme mosse. Länsstyrelsen

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0310221 Dumme mosse

Kommun: Jönköping och Habo

Områdets totala areal: 2934,2 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-12-12

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2005-10-18

Markägarförhållanden:

Privata, kommun och statligt

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 2002-01-01, regeringsbeslut M2000/1680/Na, pSCI: 1997-01-01, SCI: 2005-01-01,

SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3160 - Myrsjöar

3260 - Mindre vattendrag

7110 - Högmossar

7120 - Skadade högmossar

7140 - Öppna mossar och kärr

7230 - Rikkärr

9010 - Taiga

91D0 - Skogsbevuxen myr

1393 - Käppkrokmossa, *Drepanocladus vernicosus*, *Hamatocaulis vernicosus*

A001 - Smålom, *Gavia stellata*

A038 - Sångsvan, *Cygnus cygnus*

A104 - Järpe, *Bonasa bonasia*

A108 - Tjäder, *Tetrao urogallus*

A127 - Trana, *Grus grus*

A140 - Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*

A166 - Grönbena, *Tringa glareola*

A217 - Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*

A223 - Pärluggla, *Aegolius funereus*

A224 - Nattskärre, *Caprimulgus europaeus*

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

A246 - Trädlärka, *Lullula arborea*

A338 - Törnskata, *Lanius collurio*

A409 - Orre, *Tetrao tetrix tetrix*

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:

A160 - Storspov, *Numenius arquata*

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000 är att säkerställa den långsiktiga överlevnaden för Europas mest värdefulla och hotade naturtyper och arter. I varje enskilt Natura 2000-område är syftet att prioriterade naturtyper och arter bevaras så att området på bästa sätt bidrar till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

I Natura 2000-området Dumme mosse är de prioriterade bevarandevärdena den stora högmossen med dråg, bäckar, laggkärr, rikkärr, myrsjöar, skogklädda myrholmar och randskog. I området finns även stora arealer fastmarksskog. Vidare är utpekade våtmarks- och skogsfåglar prioriterade. Vid eventuella målkonflikter inom Natura 2000-området har naturtyperna öppen högmosse och rikkärr högst prioritet liksom bevarande av arter knutna till våtmarken.

Området har mycket höga naturvärden knutna till öppen högmosse med dess olika naturtyper samt till fastmarksskog. Hela området har ett rikt fågelliv. Dumme mosse bidrar på bästa sätt till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå för förekommande naturtyper och arter.

Prioriterade åtgärder: Dumme mosse har en skötselplan från 1998. Åtgärder som generellt är prioriterade är hydrologisk restaurering, röjning av igenväxningsvegetation inom rikkärr, dråg och högmosse samt efterlikna effekter av en för området naturlig brandregim inom taiga.

Beskrivning av området

Dumme mosse är ett av Jönköpings läns största och mest varierade våtmarkskomplex. Området är naturreservat sedan 1998. Mossen ligger i ett flackt landskap 7 km väster om Jönköping. Myrkomplexet, som är en platåmosse, sluttar dock svagt mot norr och avvattnas till Vättern via Domneån, Dunkehallaån och Tabergsåns biflöden. De västra delarna avvattnas av Nissan. Mitt genom mossen passerar riksväg 40 och delar mossen i en nordlig och en sydlig del. På Dumme mosse finns flera av landets våtmarksmiljöer representerade. Till största delen upptas området av kala högmossar. Här och var finns äldre barrskog på fastmark eller våtmark insprängt vilket bidrar till värdefulla skogs- och myrmosaiker. Även ett par mindre gölar finns insprängda i

mossen. Strax söder om riksväg 40 ligger ett större rikkär med artrik flora. Genom mossens storlek, relativa orördhet och dess mosaikartade karaktär har den stor betydelse som rastnings- och häckningsbiotop för många skygga och störningskänsliga fågelarter.

Vad kan påverka negativt

Dumme mosse är naturreservat med föreskrifter och skötselplan. Inga direkta hot föreligger därmed. Negativ påverkan sker idag genom de avvattande diken som finns. Mer diffusa hot som föreligger mot alla våtmarker i Jönköpings län och indirekt mot fågellivet är den igenväxning som sker.

Generella hot som riskerar att försämra mångfalden av arter och strukturer i området kan t.ex. vara:

- Åtgärder utanför området som försämrar för fågellivet inom området som t.ex. buller, störning, skapande av barriärer och fragmentering.
- Åtgärder utanför området som kan påverka hydrologin inom området.
- Förändrad markanvändning i närområdet där jordbruksmark, viktig för mossens fågelliv, försvinner.

Bevarandeåtgärder

Området är naturreservat och inga andra bevarandeåtgärder är aktuella.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**3160 - Myrsjöar**

Areal: 15,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Ett par smågölar finns på mossen som tillsammans med delar av småsjöar uppgår till totalt 15 hektar och ingår i naturtypen myrsjöar.

Mer generell information om naturtypen finns i Naturvårdsverkets naturtypsspecifika vägledning.

Bevarandemål

Myrsjöar är små och näringsfattiga. De ska vara hydrologiska intakta med opåverkad strandzon som både kan vara en skärm av träd som helt öppen. Myrsjöarna ska vara biologiskt värdefulla och lämpliga häckningsmiljöer för arter som t.ex. smålom och svarthakedopping. Arealen myrsjö ska vara minst 15 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Naturtypen är välbevarad och har riklig förekomst av viktiga strukturer, funktioner och arter. Förutsättningarna är goda för att bevara naturtypen på lång sikt.

3260 - Mindre vattendrag

Areal: 4,46 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 12,1 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Inom mossekomplexet rinner bäckar/åar som förs till habitatet mindre vattendrag. Dessa är Musebobäcken, Jäboån, Dunkehallaån, Svartebäck, Dummeån och Trollabäcken. Arealen för dessa är en beräkning utifrån en buffring av varje vattendrag med 2 meter från linjen på fastighetskartan. Genomsnittlig bredd på alla vattendrag blir då 4 meter.

Mer generell information om naturtypen finns i Naturvårdsverkets naturtypsspecifika vägledning.

Bevarandemål

Mindre vattendrag ska präglas av lugnt till forsande vatten med naturliga vattenståndsfluktuationer och flöden. Det ska finnas en variation av strandzons- och bottenmiljöer med potential för hög biologisk mångfald. Naturtypen är inte avsevärt påverkad av eutrofiering eller försurning. Vattnet ska ha inslag av flytbladsväxter, undervattensväxter och/eller akvatiska mossor. Vandringsvägarna ska vara fria och möjliggöra en bra livsmiljö för förekommande arter. Artsammansättningen är naturlig. Arealen mindre vattendrag ska vara minst 12 hektar vid medelvattenstånd.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Naturtypen är välbevarad och har riklig förekomst av viktiga strukturer, funktioner och arter. Förutsättningarna är goda för att bevara naturtypen på lång sikt.

7110 - Högmossar

Areal: 1858,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 1854 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Dumme mosse består till 60 % av naturtypen högmosse som ger området dess karaktär.

Mer generell information om naturtypen finns i Naturvårdsverkets naturtypsspecifika vägledning.

Bevarandemål

Högmossar ska vara näringsfattiga, ha en ostörd hydrologi, bevarat laggkärr och ett tydligt välvt mosseplan med pågående torvbildning. Det ska finnas en diversitet av strukturer inom naturtypen vilket skapar goda förutsättningar för biologisk mångfald. Dessa är t.ex. tuvor, höljor, dråg, gölar och myrholmar. Det ska finnas inslag av typiska arter för naturtypen som t.ex. grönbena och ljunpipare. Arealen högmosse ska vara minst 1800 hektar och av dessa ska över hälften ha mindre än 30 % trädtäckning.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Naturtypen är välbevarad och har riklig förekomst av viktiga strukturer, funktioner och arter. Förutsättningarna är goda för att bevara naturtypen på lång sikt.

7120 - Skadade högmossar

Areal: 1,86 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

En liten före detta husbehovstäkt i södra delen av mossen klassas som degenererad högmosse.

Mer generell information om naturtypen finns i Naturvårdsverkets naturtypsspecifika vägledning.

Bevarandemål

Skadad torvmark ska inom 30 år återfå sin torvbildande förmåga och kunna omklassas till högmosse eller kärr.

Bevarandetillstånd

Ogynnsamt eller okänt bevarandetillstånd. Området är inte restaurerat och någon restaurering är inte heller planerad. Eventuell restaurering genomförs efter undersökning och bedömning av behov och prioritering. Eventuellt pågår vitmossetillväxt i bassängerna och restaurering är då inte aktuell.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 267,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 262,2 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Kärr och mossar som inte är högmosse förs till denna naturtyp. Över 250 hektar i Dumme mosse klassas som 7140 och naturtypen finns utspritt över hela området. Framför allt är naturmiljön de många drag som löper över mossen.

Mer generell information om naturtypen finns i Naturvårdsverkets naturtypsspecifika vägledning.

Bevarandemål

Öppna mossar och kärr ska vara hydrologiskt- och kemiskt opåverkade och ha naturliga torvprocesser. Naturtypen ska vara öppen samtidigt som ett mindre inslag av enstaka solbelysta träd och buskar får förekomma. Öppna mossar och kärr är viktiga för biologiska mångfald och ska präglas av karakteristiska arter av fåglar, mossor och kärlväxter. Typiska arter för naturtypen ska vara vanligt förekommande. Arealen öppna mossar och kärr ska vara minst 260 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Naturtypen är välbevarad och har riklig förekomst av viktiga strukturer, funktioner och arter. Förutsättningarna är goda för att bevara naturtypen på lång sikt.

7230 - Rikkärr

Areal: 75,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 74,4 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Ett stort rikkärr finns i den södra delen av mossen. Rikkärret är en öppen våtmark, dvs det är inte skogbevuxet och har inslag av rikkärrsarter.

Mer generell information om naturtypen finns i Naturvårdsverkets naturtypsspecifika vägledning.

Bevarandemål

Rikkärren ska vara öppna, välhävdat med slätter eller på annat sätt fritt från busksly och annan igenväxningsvegetation. Det ska ske en kontinuerlig tillförsel av baskatjoner och hydrologin ska vara intakt, med naturliga torvprocesser. Rikkärrets biologiska mångfald ska vara hög och det ska hysa en karakteristisk flora. Arter som t.ex. korvskorpionmossa, guldspärrmossa, källpraktmossa, praktskorpionmossa och gyllenmossa ska vara vanligt förekommande. Arealen rikkärr ska vara minst 74 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Naturtypen är välbevarad och har riklig förekomst av viktiga strukturer, funktioner och arter. Förutsättningarna är goda för att bevara naturtypen på lång sikt.

9010 - Taiga

Areal: 386,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 383,8 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Taiga förekommer på nästan all fastmark i området som är spritt i hela reservatet.

Mer generell information om naturtypen finns i Naturvårdsverkets naturtypsspecifika vägledning.

Bevarandemål

Taiga ska vara en flerskiktad skog och ha inslag av äldre träd och död ved. I de övre trädskikten kan tall dominera men typiska arter som gran, björk, asp, rönn och sälg kan också förekomma. Skogen ska ha, eller utvecklas mot, naturskogskaraktär och hysa en hög biologisk mångfald. Typiska arter av mossor och lavar ska förekomma i området. Skötsel som efterliknar effekterna av en för området naturlig brandregim bidrar till naturmiljöns måluppfyllelse. Arealen taiga ska vara minst 380 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Naturtypen är välbevarad och har riklig förekomst av viktiga strukturer, funktioner och arter. Förutsättningarna är goda för att bevara naturtypen på lång sikt.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 113 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 112 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Avgränsning mellan högmosse och skogsbevuxen är svår men på Dumme mosse har drygt 100 hektar klassats till denna naturtyp.

Mer generell information om naturtypen finns i Naturvårdsverkets naturtypsspecifika vägledning.

Bevarandemål

Skogsbevuxen myr ska ligga på fuktig till blöt torvmark med naturlig torvbildning. Hydrologin ska vara ostörd och näringsförhållandena näringsfattiga till intermediära. Vanliga trädslag är glasbjörk, tall och gran. Den skogsbevuxna myren ska vara olikåldrig och det ska finnas gamla träd och död ved. Främmande trädslag ska inte förekomma. Skogen ska ha, eller utvecklas mot, naturskogskaraktär. Naturtypen ska vara betydelsefull för områdets biologiska mångfald och präglas av karakteristiska arter av mossor och kärlväxter. Typiska arter för naturtypen ska förekomma. Arealen skogsbevuxen myr ska vara minst 110 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Naturtypen är välbevarad och har riklig förekomst av viktiga strukturer, funktioner och arter. Förutsättningarna är goda för att bevara naturtypen på lång sikt.

1393 - Käppkrokmossa, Drepanocladus vernicosus, Hamatocaulis vernicosus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Käppkrokmossa förekommer i en sydlig och en nordlig genetisk form (Hedenäs & Eldenäs 2007). Den nordliga är den vanligaste och minst hotad medan den sydliga formen är idag sällsyntare och mer hotad. Den sydliga formen är aktuell här. Arten växer i källpåverkade kärr, källor och på stränder av sjöar och vattendrag. Den hittas i mineralrika, men vanligen inte speciellt kalkrika miljöer, ofta på platser med järnutfällningar eller svagt förhöjda halter av närsalter. Sporkapslar hos käppkrokmossa är ytterst sällsynta i Sverige, varför vegetativ spridning antas vara den dominerande spridningsformen. Arten förväntas normalt kunna sprida sig som mest 5 meter vegetativt och 10 kilometer med sporer under en 10-årsperiod.

Arten ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2. Vilt levande exemplar av arten är fridlyst enligt 8§ Artskyddsförordningen (2007:845) vilket innebär att det är förbjudet att i den omfattning som framgår av bilaga 2 plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada hela eller delar av exemplar. Enligt 13§ Artskyddsförordningen kan vilt levande exemplar av arten samlas in under förutsättning att det behövs för att rapportera arten och under att vissa villkor uppfylls, t.ex. att den aktuella populationen inte påverkas negativt långsiktigt.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets artspecifika vägledning.

Bevarandemål

Dumme mosse ska erbjuda en lämplig miljö för käppkrokmossa som ska finnas i ett livskraftigt bestånd. Käppkrokmossa är funnen vid ett medelrikkärr där skötseln av kärret ska beakta käppkrokmossans krav. Käppkrokmossa är knuten till naturmiljön 7140 som ska vara minst 260 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt till okänt bevarandetillstånd. Käppkrokmossa är funnen vid en lokal med fynd därifrån sedan mitten av 1980-talet. Denna förekomst torde vara stabil. Det är dock osäkert huruvida arten förekommer på andra platser inom reservatet eller ej.

A001 - Smålom, *Gavia stellata*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Smålommen vill ha tillgång till lämpliga bytesdjur vilket i svenska insjövattnen innebär främst småvuxen mört- eller laxartad fisk eller vatten med goda bestånd av siklöja. Dessa ligger i vanligtvis inom 10 km från häckningsplatser. Lämpliga häckningsplatser utgörs i allmänhet små och fisktomma skogstjärnar och myrgölar med flacka, gungflyartade stränder och med små gungflyholmar. Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktigt. Arten är störningskänslig främst under ruvningen.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets artspecifika vägledning.

Bevarandemål

Dumme mosse ska erbjuda lämpliga myrsjöar för smålom att häcka i. Smålom ska finnas i livskraftigt bestånd. Arten är knuten till myrsjöar som ska vara minst 15 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Flera rapporter om smålom i området och även rapporter som tyder på att smålom eventuellt häckar på mossen. Förutsättningarna är goda att området är lämpligt för arten även på lång sikt.

A038 - Sångsvan, *Cygnus cygnus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Sångsvan häckar i grunda, vegetationsrika vatten. Den kräver god tillgång på undervattensväxter under häckningssäsongen, liksom lämplig och god tillgång på grön växlighet under vintersäsongen. Arten kräver relativt ostörda områden under sin flyttning och övervintring.

Bevarandemål

Dumme mosse ska vara en lämplig häckningsplats för sångsvan som ska finnas i livskraftigt bestånd. Arten är knuten till myrsjöarna som ska vara minst 15 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Flera rapporter om häckande sångsvanar. Förutsättningarna för att arten ska finnas i området på lång sikt bedöms som goda.

A104 - Järpe, *Bonasa bonasia*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Järpen vill ha tät skog med föryngring av främst gran och med inblandning av al, björk och asp. Högt markfuktighet och förekomst av surdråg, alkärr och bäckar gynnar arten.

Lövträdsandelen i reviret bör överstiga 10 % för att området ska accepteras. En viktig och begränsad vinterfödoresurs är alknoppar, alhängen samt björkknopp, och i omedelbar anknytning till födan krävs dessutom skydd i form av grantätningar. Järpen är mycket stationär året om inom sitt revir (25-50 hektar). När ett par har etablerat sig på en plats stannar de där så länge biotopen är intakt. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Järpen är en extrem stannfågel inom sitt revir. Ungfågelspridningen kan röra sig om i storleksordningen någon eller några kilometer.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets artspecifika vägledning.

Bevarandemål

Skogen och skogmyrmosaiken inom Dumme mosse ska vara en lämplig häckningsmiljö för järpe som ska finnas i livskraftigt bestånd. Arten är knuten till taiga som ska vara minst 380 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Området är en lämplig skog för järpe med spridda sentida rapporter. Förutsättningarna bedöms som goda att bevara arten i området på lång sikt.

A108 - Tjäder, Tetrao urogallus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tjädern kräver större sammanhängande skogsområden för att den ska finnas i livskraftiga bestånd. I dessa områden krävs förekomst av äldre successionsfaser av talldominerade skogar och varierande marker med bärrik skog (bl.a. är blåbärsris viktigt) som t.ex. nyupptagna hyggen. Förekomsten av våtmarker är en mycket betydelsefull faktor, då hönan under den tidiga våren till stor del livnär sig på späda skott av tuvull. Tillgången på proteinrika blad, blommor och frön bestämmer till stor del hönans möjlighet att producera ägg. Våtmarker är dessutom en viktig biotop för kycklingarna, som under de första levnadsveckorna livnär sig på insekter. Sammanfattningsvis kan sägas att tjädern kräver stora sammanhängande skogsområden som innehåller en stor variation ifråga om successionsstadier och våtmarker (sumpskog, kärr och myr). Dessutom är arten starkt traditionsbunden till speciella lekplatser.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets artspecifika vägledning.

Bevarandemål

Dumme mosse ska vara en lämplig skogsmyrmosaik för häckande och spelande tjäder som ska finnas i livskraftigt bestånd. Det ska finnas rikligt med äldre tallar på myrholmar lämpliga som vinterföda. Arten är beroende av skogsmyrmosaiken som ska vara minst 2900 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Både på mossen och i kanten på mossen finns kända tjäderspelplatser och det görs regelbundna observationer av tjäder i området. Förutsättningarna är goda att området är lämpligt för arten även på lång sikt.

A127 - Trana, Grus grus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tranan häckar på sankar sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av naturmiljö, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, dvs. alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk m.m. Under höstflyttningen är ungarna beroende av föräldrarnas vägledning. En stor andel av tranorna övervintrar i korkeksmarker i Spanien.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets artspecifika vägledning.

Bevarandemål

Dumme mosse ska vara en bra häcknings- och rastplats för trana som ska finnas i livskraftigt bestånd. Mossen ska erbjuda lämpliga ostörda miljöer där tranan kan häcka. Arten är knuten till våtmarksmiljöerna som tillsammans ska vara minst 2200 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Trana häckar med enstaka par på Dumme mosse och arten är vanligt förekommande i Jönköpings län. Förutsättningarna är goda för att bevara arten som häckfågel i området även på lång sikt.

A140 - Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ljungpiparen häckar på större, trädlösa högmossar i södra Sverige. Ljungpipare ställer krav på stora öppna områden, med låg och gärna något gles växtlighet. Arten är ytterligt sällsynt när den sammanhängande arealen öppen mark understiger 15 hektar. Överstiger den öppna arealen 30 hektar uppträder arten däremot tämligen regelbundet, men det är först när den sammanhängande arealen öppen mark är större än 90 hektar som arten finns på alla mossar. De häckande fåglarna utnyttjar gärna närliggande åkrar under födosöket. I övervintringsområdet uppehåller sig ljungpiparen på öppna jordbruksområden.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets artspecifika vägledning.

Bevarandemål

Dumme mosse ska vara en bra häcknings- och rastplats för ljungpipare som ska finnas i livskraftigt bestånd. Mossen ska erbjuda lämpliga ostörda, öppna och trädlösa miljöer där ljungpipare kan häcka. Arten är knuten till våtmarksmiljöerna som tillsammans ska vara minst 2200 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Ljungpipare häckar på Dumme mosse. Arten gynnas av jordbruksmark runt Natura 2000-området. Ljungpipare missgynnas av igenväxning skötselinsatser för att gynna arten kan behövas för att bibehålla populationen och på sikt öka den. Förutsättningarna är emellertid goda för att bevara arten som häckfågel i området på lång sikt.

A166 - Grönbena, Tringa glareola

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Grönbenans lämpliga häckningsmiljöer utgörs av sankar stränder längs sjöar och vattendrag samt på fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång på öppet vatten och dyiga stränder. De högsta tätheterna hittar man i stora sammanhängande våtmarkspartier, men arten häckar regelbundet även vid mindre skogsomgärdade myrar. Arten övervintrar främst i tropiska Afrika.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets artspecifika vägledning.

Bevarandemål

Dumme mosse ska vara en bra häcknings- och rastplats för grönbena som ska finnas i livskraftigt bestånd. Området ska erbjuda lämpliga ostörda, öppna och trädlösa miljöer med tillgång på vatten med dyiga stränder där grönbena kan häcka. Arten är knuten till våtmarksmiljöerna som tillsammans ska vara minst 2200 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Grönbena häckar i området. Arten gynnas av jordbruksmark runt Natura 2000-området. Förutsättningarna är goda för att bevara arten som häckfågel även på lång sikt.

A217 - Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Sparvugglan behöver tillgång på lämpliga boplatser i form av gamla bohål från större hackspett. Den optimala häckningsmiljön är gammal, flerskiktad grandominerad blandskog med rik förekomst av grova lövträd (främst asp, björk och al). I södra Sverige hittar man arten ofta på gammal, igenväxande inägomark där den häckar i bestånd av äldre asp. Sparvuggla behöver tillgång på lämplig föda i form av gnagare och småfåglar. Sparvugglan är i huvudsak en stannfågel. Vissa vintrar sker mer omfattande rörelser söderut.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets artspecifika vägledning.

Bevarandemål

Dumme mosse ska vara en lämplig häckningsmiljö för sparvuggla som ska finnas i livskraftigt bestånd. Arten är knuten till taiga som ska vara lövträdsrik och minst 380 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Det finns flera rapporter om sparvuggla som tyder på att arten häckar i området. Förutsättningarna bedöms som goda att området är lämpligt för arten även på lång sikt.

A223 - Päruggla, Aegolius funereus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Päruggla behöver tillgång på lämplig föda i form av olika smågnagare, främst sork men även skogsmöss, näbbmöss och småfåglar. För god häckningsframgång krävs höga gnagartätheter och tillgång på lämpliga häckningsplatser i form av trädhåligheter. Häckar helst i hål av spillkråka, men kan undantagsvis hålla till godo med naturliga håligheter och hål av gröngöling och större hackspett. Arten häckar dessutom gärna i holk. Även om den föredrar granskog, helst äldre sådan med små luckor och öppningar i form av stormfällan etc., häckar den frekvent även i barr- och lövblandskogar innehållande tall, björk och asp. Ofta påträffas arten i gränsområden till hyggen och inägor samt kring större myrar, förmodligen därför att bytestillgången är högre i dessa marker än centralt inne i den täta skogen. Pärugglan är huvudsakligen stannfågel, men vissa år sker flyttningsrörelser rum i september–november.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets artspecifika vägledning.

Bevarandemål

Dumme mosse ska vara en lämplig häckningsmiljö för päruggla som ska finnas i livskraftigt bestånd. Arten är knuten till taiga som ska innehålla grova träd och vara minst 380 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Päruggla rapporteras regelbundet från området. Förutsättningarna är goda för att bevara arten som häckfågel i området på lång sikt.

A224 - Nattskärra, *Caprimulgus europaeus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Vanligtvis är nattskärrans födosöks- och häckningsområden i torra glesa skogar eller på tallplanteringar. Den vanligaste häckningsmiljön är gles, luckig tallskog på sandig mark eller hällmarker med eller skog som innehåller trädfria öppningar. Dessa trädfria miljöer kan vara myrmark. Nattskärnan livnär sig huvudsakligen på större nattflygande insekter som nattaktiva fjärilar, skalbaggar och tvåvingar. Nattskärnan är en långdistansflyttare som övervintrar i stora delar av Afrika söder om Sahara.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets artspecifika vägledning.

Bevarandemål

Dumme mosse ska erbjuda lämpliga trädfria öppningar som kan ingå i nattskärrans revir samt taiga för häckning. Arealen öppen högmosse och taiga ska vara minst 1500 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Utifrån områdets förutsättningar är tillståndet gynnsamt för nattskärna med regelbundet rapporterade fynd.

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Spillkråkan behöver tillgång på lämplig föda i form av vedlevande insekter och myror. Födosöker ofta lågt i träd, på stubbar m.m., gärna i rotrötad gran efter hästmyror. Spillkråkan häckar främst i grov asp, tall eller bok. För att spillkråkan skall häcka måste stamdiametern i brösthöjd överstiga 30 cm för asp och 40 cm för tall. Medelåldern på utnyttjade tallar är i Småland 115 år. Spillkråkan är något av en nyckelart i boreala skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som ej själva förmår mejsla ut sitt bo.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets artspecifika vägledning.

Bevarandemål

Myrholmarna och taigan med äldre tall ska vara lämplig häckningsmiljö för spillkråka som ska finnas i livskraftigt bestånd. Arten är knuten till skogen som ska vara 380 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Spillkråka häckar i området. Runt mossen finns rikligt med äldre tall. Förutsättningarna är goda för att bevara arten som häckfågel i området på lång sikt.

A246 - Trädlärka, Lullula arborea

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Trädlärkan kräver tillgång på lämpliga häckningsplatser i form av öppna, torra marker i direkt anslutning till luckig skog eller glesa planteringar. Vanliga häckningsmiljöer är gles, luckig tallskog, gamla grustag, unga hyggen, sandiga industriområden och småskaligt jordbrukslandskap i skogs- och mellanbygderna. Trädlärkan återkommer mycket tidigt på våren vilket gör den extra beroende av soliga miljöer. Brandfält är därför ofta gynnsamma häckningsmiljöer för arten. Arten återfinns ofta i samma typ av miljöer som nattskärnan. Trädlärka övervintrar i västra och sydvästra Europa.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets artspecifika vägledning.

Bevarandemål

Dumme mosse ska vara en lämplig häckningsmiljö för trädlärka som ska finnas i livskraftigt bestånd. Arten är knuten till delar av gles taiga med tallinslag som ska vara minst 100 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Regelbundna observationer av arten. Delar av mossen bör ingå i artens revir även om flertalet fynd gäller kantområdena mot mossen. Förutsättningarna bedöms som goda att bevara arten i området på lång sikt.

A338 - Törnskata, *Lanius collurio*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Vanligtvis häckar törnskata på jordbruksmark eller hyggen men arten kan även häcka på gles mossmark. Häckningslokalerna bör ha god tillgång på attraktiva insektsmiljöer i kombination med öppna partier. Törnskatan övervintrar i tropiska östra och södra Afrika.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets artspecifika vägledning.

Bevarandemål

Dumme mosse ska vara en bra häcknings- och rastplats för törnskata som ska finnas i livskraftigt bestånd. Mossen ska erbjuda lämpliga ostörda, öppna med bara gles trädvegetation där törnskata kan häcka. Arten är beroende av högmossen som ska vara minst 1800 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Törnskata häckar med enstaka par på Dumme mosse och rastar under sträcktider. Arten gynnas av jordbruksmark runt Natura 2000-området. Förutsättningarna är goda för att bevara arten som häck- och rastfågel i området även på lång sikt.

A409 - Orre, Tetrao tetrix tetrix

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Orren är de öppna markernas skogshöna och häckar på hedar och mossar. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad.

Björkknoppar är en viktig diet under vinterhalvåret. Under sommarhalvåret är dieten mer varierad, men vegetabilier dominerar, bl.a. är blåbärsblom en viktig komponent.

Mer generell information om arten finns i Naturvårdsverkets artspecifika vägledning.

Bevarandemål

Dumme mosse ska vara en bra spel- och häckningsmiljö för orre som ska finnas i livskraftigt bestånd. Mossen ska erbjuda lämpliga ostörda, öppna med bara gles trädvegetation där orre kan spela. Arten är knuten till skogsmyrmosaiken som tillsammans ska vara minst 2900 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Orre ses årligen kring mossen och spel har rapporterats. Förutsättningarna är goda för att bevara arten som häckfågel i området även på lång sikt.

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:**A160 - Storspov, *Numenius arquata***

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Storspoven är Europas största vadare och häckar både i jordbruksmark och på öppna högmossar. Arten föredrar liksom ett flertal andra vadare stora, blöta och trädlösa myrar. Storspoven övervintrar på Brittiska öarna och i Frankrike.

Bevarandemål

Dumme mosse ska vara en bra häcknings- och rastplats för storspov som ska finnas i livskraftigt bestånd. Mossen ska erbjuda lämpliga ostörda, öppna och trädlösa miljöer där storspov kan häcka. Arten är knuten till våtmarksmiljöerna som tillsammans ska vara minst 2200 hektar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Storspov häckar med enstaka par. Arten gynnas av jordbruksmark runt Natura 2000-området. Storspov missgynnas av igenväxning skötselinsatser för att gynna arten kan behövas för att bibehålla populationen och på sikt öka den. Förutsättningarna är emellertid goda för att bevara arten som häckfågel på i området på lång sikt.

Dokumentation

Beslut om bildande av naturreservatet Dumme mosse. Länsstyrelsen i Jönköpings län. Dnr: 231-3241-89.

Skötselplan för Naturreservatet Dumme mosse. Länsstyrelsen i Jönköpings län. Dnr: 231-3241-89.

Bilagor

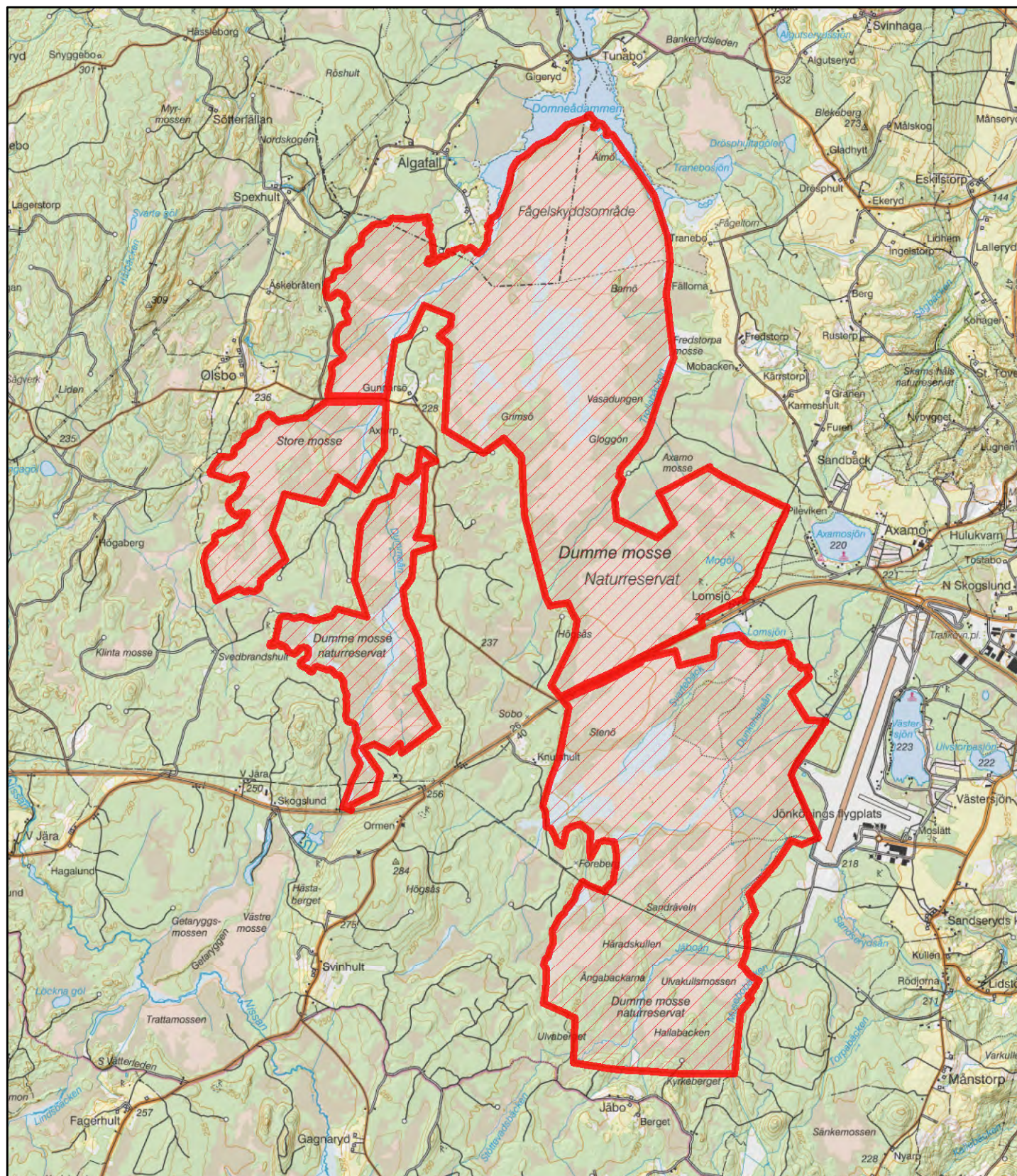
Kartbilaga (översiktskarta och naturtypskarta).

Natura 2000-område

Dumme mosse

(SE0310221)

Bilaga
översiktskarta

1:60 000

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

Natura 2000-område

Dumme mosse

Natura 2000-område

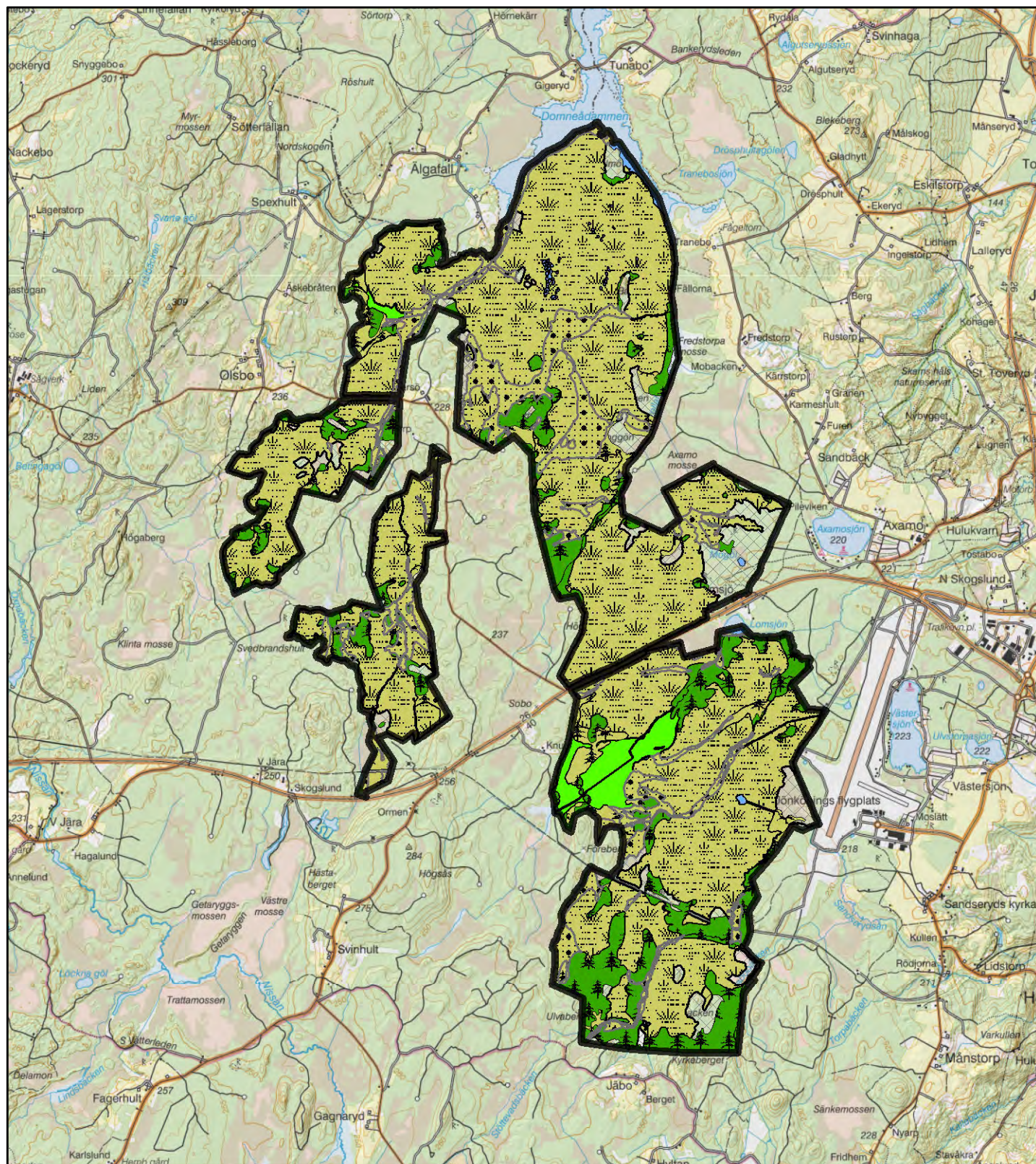
Dumme mosse

(SE0310221)

Bilaga
naturtypskarta

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

1:63 000

Naturtyper

Myrsjöar (3160)	Öppna mossar och kärr (7140)	Ej Natura 2000-habitat
Mindre vattendrag (3260)	Rikkärr (7230)	
Högmossar (7110)	Taiga (9010)	
Skadade högmossar (7120)	Skogsbevuxen myr (91D0)	

